

Verhalen uit de buurt

In 2022 opgetekend door de buurtpastores
van Stichting Buurtpastoraat Utrecht

Meer weten over het buurtpastoraat?

www.buurtpastoraatutrecht.nl

Wilt u ons steunen?

Kijk op onze website:

www.buurtpastoraatutrecht.nl > **Online donatie**

Bankrekening NL78 RABO 0147 6825 09

Onze Stichting heeft het ANBI-keurmerk, dus
giften en legaten geven belastingvoordeel voor u.

Stichting Buurtpastoraat Utrecht

Boerhaaveplein 199

3552 CT Utrecht

e-mail: info@buurtpastoraatutrecht.nl

www.buurtpastoraatutrecht.nl

Verhalen uit de buurt

Inleiding

Liefdevol en trouw recht doen aan de waardigheid van buurtbewoners

In 2022 bestaat Stichting Buurtpastoraat Utrecht dertig jaar. Een lange tijd als je het afmeet aan de levens van mensen. De kinderen van de eerste buurtbewoners met wie wij optrokken, zijn allang volwassen. Met sommigen van hen en met hun kinderen hebben we nog steeds contact. Het begon met twee buurtpastores: in Rivierenwijk en de Eerste Daalsedijkbuurt. Daar zijn we nog steeds present, én er kwamen buurten bij. Geuzenwijk, de Rietveldbuurt en Kanaleneiland-Zuid hebben inmiddels ook al jaren een eigen buurtpastor.

Buurtpastoraat Utrecht voelt zich verbonden met de stad Utrecht en zijn inwoners, en dat blijven we doen: we horen bij elkaar. Samen met collega-organisaties in de stad willen we ook de komende dertig jaar recht doen aan de waardigheid van buurtbewoners – trouw en liefdevol. We blijven de verhalen vertellen.

Trouw en liefdevol recht doen aan de waardigheid van buurtbewoners... Deze ene zin is eigenlijk voldoende om het werk van Buurtpastoraat Utrecht te beschrijven, want het geeft precies aan wat het Buurtpastoraat doet en wil zijn.

We blijven, we zijn trouw. In goede en moeilijke dagen. Het belang van een langdurige relatie met bewoners is groot. Wisselingen van medewerkers en veranderingen die er soms zijn in het sociale domein brengen onrust en onzekerheid: wéér je verhaal doen. Hoe fijn is het voor alle betrokkenen dat er een buurtpastor is die al jarenlang meeloopt. Die weet heeft van jouw leven en allen die daarbij horen.

Onze houding is liefdevol. Ook al keuren we iemands gedrag, opvatting of plannen niet goed, dat betekent niet dat we de mens afwijzen. Hij of zij wordt altijd erkend, al wil dat niet zeggen dat we wat iemand doet of denkt inhoudelijk bevestigen. We zijn het zeker niet altijd met elkaar eens. Waar nodig

**Trouw en liefdevol.
In goede en
moeilijke dagen.**

schuwen we de confrontatie niet en zeggen we waar het op staat, maar doen dit vanuit de relatie die we met buurtbewoners hebben.

We willen recht doen.

Aan de buurtbewoner als mens en wat hem of haar

treft. Door te luisteren en open te blijven naar de ander. Dat kan heel praktisch zijn door mee te gaan naar een gesprek met het buurtteam, door iets uit te zoeken of iemand door te verwijzen. Maar ook door de signalen die we opvangen te verzamelen en door te geven aan beleidsmakers of anderen die er weet van moeten hebben.

We doen dit omdat we geloven dat elk mens beeld van God is: waardevol en de moeite waard. We weten ons geroepen om juist die mensen nabij te zijn die in de samenleving weinig of geen aanzien hebben. Voor wie herstel en behoud van waardigheid van levensbelang is.

Verhalen uit een langdurige relatie

Een buurtpastor trekt soms jaren met buurtbewoners en hun familie op. Dat levert verhalen op. Mooie, schrijnende en/of inzichtgevende verhalen. Verhalen waar je verdrietig of boos van wordt, of trots en blij. Verhalen die weergeven wat er achter het nieuws speelt, wie er achter de cijfers schuilgaan. In deze bundel staan verhalen uit onze buurten. Verhalen van mensen waar we mee optrekken en wiens verhaal gehoord mag worden.

**Elk mens is
waardevol en
de moeite waard.**

Omwillen van de privacy zijn alle namen en plaatsnamen gefingeerd. Heeft u vragen of wilt u doorpraten over de verhalen? De buurtpastores gaan graag in gesprek met u. Onze uitgebreide missie, visie en werkwijze staat beschreven op pagina 32 en 33.

Gerard

Hij zat altijd achter het raam en keek wat televisie, staarde voor zich uit of lag te slapen. Aanvankelijk reageerde hij niet als ik langsliep, maar naarmate ik vaker door de buurt wandelde, veranderde dat. Gerard nam het initiatief toen ik weer eens langs zijn raam wandelde: hij knikte vriendelijk en zwaaide. Ik zwaaide terug. Dat werd een gewoonte. Telkens als ik langs kwam, zwaaide hij of stak een duim op.

Na enkele weken, kwam ik hem tegen op straat. Hij zei dat hij me al zo vaak had zien passeren. 'U loop hier veel rond, zeg! Werkt u hier in de buurt ofzo? Dat u een wandeling maak tijdens uw pauze?' vroeg hij me. Ik vertelde dat ik wel in de buurt werkte, maar dat het rondwandelen juist onderdeel uitmaakt van mijn werk. 'Interessant zeg!' zei hij. 'Wat doet u dan?' Ik vertelde dat ik bij het buurtpastoraat werk. 'Oh interessant zeg, het buurtpastoraat!' Ik vroeg of hij dat kende. 'Nee, dat niet.' Er viel een korte stilte. 'Maar... bent u dan een professioneel?', vroeg hij. 'Als het goed is wel', antwoordde ik verrast. Hij knikte: 'Fijn! Dat kunnen we wel gebruiken in deze buurt, voor de mensen, een beetje rust en stabiliteit. Ik ben Gerard, ik woon daar. Nou, heel interessant. En bedankt dat u zo professioneel bent! Dag hoor!'

Na weer enkele weken waarin we naar elkaar zwaaiden, kwam de ochtend waarop hij opsprong, naar het raam kwam en vroeg: 'Komt u misschien een bakkie koffie drinken vandaag?' Dat deed ik

graag. Binnen viel me op hoe klein het was. Het huis hing vol foto's van hemzelf. Aan een muur, netjes ingelijst in een gouden lijstje, zag ik een getuigschrift van een bedrijf waar hij in 1974 kennelijk enkele maanden succesvol had gewerkt als administratief medewerker.

Hij plofte op de bank en vroeg me nogmaals wat ik nu precies deed in de buurt. Ik legde uit dat ik de buurtpastor ben. 'Een soort wijkdominee dan?' vroeg hij. 'Zoiets ja,' zei ik. En sindsdien was ik wijkdominee Rutte voor hem. Als hij me tegenkwam op straat, of als hij mijn voicemail insprak begon hij stevast met: 'Dag lieve wijkdominee Rutte!'

Hij begon te vertellen. Al vanaf zijn tienerjaren was hij in behandeling bij de GGZ. 'Dat kom door de zieke celletjes in mijn hoofd', zei hij. 'Dat wordt ook niet meer beter. Ik heb medicijnen, maar soms ben ik gewoon knettergek.' Zo praatten we en

Gerard vertelde me over zijn jeugd, de GGZ, zijn geliefde, behandelaars en hoe boos hij was op God dat hij alle ellende van de wereld zomaar liet gebeuren. Op een gegeven moment zei Gerard: 'Nou, u moet er natuurlijk weer vandoor. Bedankt dat ik mijn hart bij u mocht luchten. Dat geef me echt rust. Ik kan er weer tegenaan deze week. Kunt u niet wat vaker langskomen?' Ik gaf aan dat dat zeker kon en we spraken af dat ik elke week even zou komen buurten.

'Bedankt dat ik mijn hart bij u mocht luchten. Dat geef me echt rust.'

In gesprekken sprong hij vaak van de hak op de tak, waardoor ik moeite had hem te volgen, maar naarmate ik vaker bij hem kwam, begon ik steeds meer de grote lijnen te zien en begreep ik de zijwegen die hij insloeg beter. Rust bleek een belangrijk goed voor Gerard te zijn. Hij ervoer vaak het tegenovergestelde door de drukte in zijn hoofd, en door alles wat misging in zijn leven: verslavingen, schulden, mislukkende liefdes, een goede vriend die plotseling stierf. In onze gesprekken – die over van alles en nog wat mochten gaan – gaf Gerard me vaak terug dat hij bij mij rust ervoer. Hij beschreef ons koffiemoment als een oase in zijn week. 'Effe lekker tot rust komen,' zei hij dan, 'Voor u ook toch? Tussen alle crises die u in de buurt bij andere mensen tegenkomt!'

Een rode draad in zijn verhalen was, hoe blij hij was met zijn eigen huis. Vroeger woonde hij vooral in instellingen. Dat vond hij geen fijne plekken. Maar sinds een tijd had hij nu zijn eigen huurwoning. 'Dat mogen ze me echt nooit afpakken,' zei hij dan, 'Ik wil écht mijn eigen plekje houden. Daar heb ik zo hard voor moeten knokken.' De angst dat hij uit zijn huis zou moeten, was groot. Als hij ruzie had gemaakt met een buurman, maar ook als er werkzaamheden voor de deur waren, was Gerard als de dood dat hij zijn huis uit moest. Ik probeerde dan met

hem te verkennen welke redenen er zouden kunnen zijn om uit huis gezet te worden, en meestal lukte het ons om te concluderen dat het niet zo'n vaart zou lopen. Maar vaak was de angst de volgende week terug. Zijn eigen plekje was hem alles.

Toen kwam de coronaperiode.

Ik belde Gerard tijdens de eerste week van de lockdown, om te vertellen dat ik voorlopig niet langs zou kunnen komen. 'Nee, natuurlijk niet!', zei Gerard meteen, 'Ik wil ook helemaal niet dat u komt! Dan moet je in de bus, en dan kom je allemaal mensen tegen. Straks word je ziek! Voor mij maak het niet uit, maar u mag niet ziek worden. Nee, blijf maar lekker thuis. Maar... kunnen we dan wel bellen op het moment dat u altijd komt koffiedrinken? Toch effe ons rustmomentje pakken?' Ik antwoordde: 'Dat lijkt me heel fijn, Gerard, laten we dat doen!'

Zo gezegd, zo gedaan. Maar naarmate de lockdown langer duurde, ging het moeizamer. Als ik belde, was Gerard 'net iets anders aan het doen' of had hij 'niet veel te vertellen, dus 'tot volgende week.' Het contact werd minder intensief, maar verdween nooit helemaal. Tot het moment dat

ik hem niet meer te pakken kreeg. Zijn telefoon leek uit te staan en ik kon hem niet meer bereiken. Gerard was voor mij uit beeld. Ik vond dat moeilijk. Ik wist dat hij altijd erg uitkeek naar onze afspraak en nu was dat contact ineens weg. Hoe zou het met hem gaan?

Een tijd later – ik had Gerard al die tijd niet meer gezien of gesproken – liep ik door de buurt en ontdekte dat zijn huis ineens leeg was. Er was een bedrijf bezig het huis verhuurklaar te maken en van Gerard ontbrak elk spoor. Zou hij overleden zijn? Of ging het toch niet goed in zijn huis en is hij weer opgenomen ergens? Of iets anders? Aangezien ik Gerard niet meer kon bereiken, was ik Gerard letterlijk en figuurlijk kwijt. Dat maakte me verdrietig en bezorgd; ik miste hem.

Bij wat rommel in zijn voortuin zag ik een brief liggen, met daarop het logo van de wooncorporatie. Het waren vergaande 'afspraken' over tijden van naar buiten gaan, burenspreken of mensen toelaten tot zijn woning, afgesloten met de zin 'Ik vertrouw erop dat uw burens geen overlast meer van u hebben.' Mijn hart brak. Waar ik al die tijd voor vreesde, was dus gebeurd: in zijn psychische nood, die tijdens corona alleen maar groter was geworden, was hij (nog meer) overlast voor zijn burens gaan geven en dat was geëscaleerd.

Ik was boos over de afspraken die de corporatie blijkbaar had opgesteld, maar dat was voor nu helemaal niet relevant. Het ging me om Gerard, die blijkbaar teveel overlast was gaan geven en zelfs deze maatregelen hadden niet geholpen. En nu woonde hij dus niet meer in zijn eigen huisje. Dat waar hij zo ontzettend bang voor was, was gebeurd. Ik vond dat zo intens verdrietig.

Ik begon rond te vragen in de buurt of mensen wisten waar Gerard gebleven was, maar niemand wist het precies. Sommigen wisten me te vertellen dat hij ergens was opgenomen, maar meer dan dat ook niet. Uiteindelijk lukte het me om via via te achterhalen dat Gerard inderdaad verhuisd was naar een instelling. Degene die ik sprak wist zelfs een adres. Ik besloot Gerard een kaart te sturen:

Beste Gerard,

Wat was dat schrikken toen ik jouw huis ineens leeg zag staan. Je had het zo naar je zin in je huisje. Ik hoorde dat je verhuisd bent. Ik ben heel benieuwd hoe het met je gaat, maar ik krijg je telefonisch niet te pakken. Wil je me misschien eens bellen?

Groetjes van Rutger (de wijkdominee)

Na een week of twee ging mijn telefoon met een onbekend nummer. 'Hallo? Is dit wijkdominee Rutte?' Ik hoorde meteen dat het Gerard was. 'Heey! Gerard! Ja, inderdaad, ik ben het!' zei ik. 'Wat fijn om je weer te spreken! Hoe gaat het met je?' Gerard klonk helder en opgewekt. 'Goed,' zei hij uit de grond van zijn hart, 'Ik was zó vereerd om een kaart van u te krijgen. Ik ben natuurlijk verhuisd en toch stuurt de wijkdominee mijn een kaartje. Dat vind ik zo bijzonder. Ik woon nu hier. Dat is fijn, joh! Want het ging niet meer daar. Het was daar gewoon niet meer veilig voor mij. Ik woon hier nu goed en ze passen een beetje op me. Ik wil hier echt nooit meer weg. Komt u een keer langs? Dan krijg u van mij de officiële rondleiding! En misschien kunnen we dan weer eens praten? Effe ons rustmomentje zoeken...'

Rutger van Breemen

Mishja

Mishja is net twaalf als zijn moeder hem onderweg achterlaat bij een onbekende familie. Samen zijn zij op de vlucht vanuit hun thuisland. Zijn moeder zegt dat ze hem snel komt ophalen. Mishja wacht op haar, maar ontvangt taal noch teken en vraagt zich af wat er met haar gebeurd is. 'Geen vragen stellen! Steek liever een hand uit op de boerderij. Het geld groeit ons niet op de rug', dat is alles wat hij van zijn gastgezin te horen krijgt. De woede-uitbarstingen van de vrouw des huizes gaan vaak gepaard met geweld en Mishja durft niet door te vragen en probeert zich onzichtbaar te maken.

De herinneringen aan zijn moeder vervagen en hij is dan ook verbijsterd als hij drie jaar later een brief van haar ontvangt. Zijn moeder is in Nederland beland en via het Rode Kruis kan hij haar achterna reizen.

Het is wennen in Nederland. Mishja is getekend door het harde leven op de boerderij. Zijn moeder is getraumatiseerd door geweld en een verkrachting tijdens haar vlucht. Mishja had zo gedroomd om weer samen te zijn, maar zijn moeder is lange dagen van huis. 's Morgens vroeg maakt ze kantoren schoon en 's avonds werkt ze in de horeca. Mishja brengt veel tijd door met zijn vrienden op straat, met wie hij voetbalt, zijn eerste joint rookt en die hem scooter leren rijden. Vrienden die voor hem door het vuur gaan, maar die hem ook te grazen nemen als hij beschuldigd wordt van *snitchen*, van verraad. Mishja gaat minder naar school en wordt vaker betrokken bij criminele klusjes. De relatie

met zijn moeder verslechtert. Als zij thuis is, ontwijkt hij haar. Hij is het zat dat ze constant aan zijn kop zeurt: 'Ik heb je naar Nederland gehaald om je een toekomst te geven. Ik heb zoveel moeite gedaan en kijk nou wat jij er van maakt! Heb je dan helemaal geen respect?' Niet alleen de relatie met zijn moeder verslechtert, ook zijn gezondheid gaat achteruit. Hij is ontzettend moe, misselijk en valt erg af. Na diverse onderzoeken blijkt dat hij chronische hepatitis B heeft. Regelmatig gaat hij naar het ziekenhuis voor medicijninjecties. In die tijd verlaat hij zonder diploma zijn mbo-opleiding.

De jaren verstrijken. Mishja zit geregeld een paar weken in detentie en wordt meermaals opgenomen in het ziekenhuis. Tussendoor logeert hij bij vrienden, zijn vriendin of bij zijn moeder. In 2020 belt zijn moeder mij op. 'Tijdens mijn vakantie is Mishja opgepakt,' zegt ze huilend. 'En deze keer is het menens.' Hoewel ik zijn moeder regelmatig spreek, ken ik Mishja zelf op dat moment nog niet. Mishja krijgt een gevangenisstraf van anderhalf jaar opgelegd. Z'n verdiende loon, vindt zijn moeder. 'Hij laat zich altijd voor het karretje spannen van die zogenaamde vrienden.' Haar toon verandert als er enige tijd later een bericht van de IND komt waarin staat dat men voornemens is Mishja *ongewenst te verklaren*. Doordat hij meerder keren met justitie in aanraking is gekomen, wil de IND zijn verblijfsvergunning intrekken. Volgens zijn moeder is Mishja ten einde raad. 'Kan jij hem niet een keer opzoeken in de gevangenis?', vraagt ze.

Enige tijd later zitten we een beetje onwennig tegenover elkaar in een rumoerige bezoekershal. Via een telefoon vertelt hij hapsnap dingen uit zijn leven. Hij is enorm wakker geschud door het bericht van de IND; inmiddels heeft hij een advocaat die hem bijstaat. 'Maar ik snap helemaal niet wat die advocaat van mij vraagt. En als ik zeg dat ik het niet snap dan wordt hij boos. Hij gebruikt zulke moeilijke woorden, man. Kunt u niet bellen en uitleggen wat ik moet doen?' Vanaf die dag spreken we elkaar regelmatig. Ik leg hem de brieven van de IND uit. Ze willen bijvoorbeeld weten hoe Mishja zelf wil voorkomen dat hij terugvalt in de criminaliteit. Mishja schrijft mij een brief waarin hij terugkijkt op zijn

'Kan jij hem niet een keer opzoeken in de gevangenis?'

leven én zijn toekomstplannen uit de doeken doet. Ik zorg dat deze brief bij zijn advocaat terecht komt. Doordat we elkaar regelmatig spreken, leer ik hem steeds beter kennen. Hij vertelt mij over het gemis van zijn familie en vriendin, over een steekincident waarbij twee beveiligers gewond raken en zijn nachtmerries waarin hij teruggestuurd wordt naar het land waar hij vandaan komt.

Zomer 2021 zit zijn detentie erop. Voor Mishja is het een enorme overgang om weer op vrije voeten te zijn. Hij heeft geen onderdak en heeft een gebiedsverbod voor Utrecht. Zijn gezondheid belemmert hem om te werken, maar zonder adres kan hij geen uitkering krijgen. Ik zie een jongen die overvraagd wordt en de neiging heeft om weg te duiken voor zijn problemen. Het eerste weekend dat hij op vrije voeten is, huurt hij een auto en boekt hij een hotel voor zichzelf en zijn vriendin. De maandag daarop klopt hij bij zijn bewindvoerder aan voor nieuw leefgeld. Hij is boos als dit er niet blijkt te zijn en ook zijn moeder trekt verontwaardigd bij mij aan de bel.

Ik zie een jongen die overvraagd wordt.

'Er was toch voor hem gespaard? Hij heeft toch geld nodig om te leven. Belachelijk dat hij maar zo weinig krijgt.' Hoewel ze enorm teleurgesteld in haar zoon was, vecht ze nu als een leeuw voor hem. Samen met Mishja ga ik in gesprek met zijn bewindvoerder en zetten we op een rij hoe zijn financiën eruit zien en wat er nodig is. Langzaam dringt het tot Mishja door dat er geen spaargeld is, maar dat er wel nieuwe schulden zijn. Mishja is ondertussen bij zijn vriendin ingetrokken, die bij haar ouders woont. Hij mag zich daar niet inschrijven omdat de ouders anders gekort worden op hun uitkering. Zijn bewindvoerder beweegt hemel

en aarde om een uitkering voor Mishja te krijgen. De UWV zegt dat er eerst een medische keuring moet komen en de gemeente zegt dat hij eerst ingeschreven moet worden. Voor een daklozenuitkering komt hij niet in aanmerking omdat hij niet in de nachtopvang verblijft, waar bovendien een wachtlijst voor is. Ik zie dat Mishja moedeloos wordt. Alle deuren lijken dicht te zitten. Ik schakel met de reclassering en zij zeggen

dat hij op de wachtlijst staat voor begeleid wonen, maar dat dit nog wel even kan duren. De relatie met zijn vriendin verslechtert doordat zij noodgedwongen op elkaars lip zitten.

Ondertussen heeft zijn advocaat aan de IND uitstel van vertrek gevraagd op medische gronden. Enerzijds geeft het lucht, maar anderzijds komt er weer heel veel nieuw regelwerk op Mishja af. De

betrokken medici moeten allerlei formulieren invullen en die moeten snel bij de IND zijn. Mishja heeft geen huisarts en we bellen met een aantal praktijken, maar overal krijgt hij nul op het rekest. Uiteindelijk lukt het om een intakegesprek te plannen bij een praktijk die nog wel nieuwe patiënten aanneemt, maar op de dag van de afspraak is Mishja opgenomen in het ziekenhuis. Gelukkig slaat de kuur aan en mag hij een paar dagen later weer naar huis. Hij belt met de huisartsenpraktijk om de situatie uit leggen en maakt een nieuwe kennismakingsafpraak. Als ik een paar dagen later vraag hoe het bij de huisarts was en of hij de papieren van de IND heeft kunnen geven, zegt hij bedrukt: 'Ik heb me verslapen...' Hij belt hen opnieuw en biedt zijn excuses aan. Deze worden niet aanvaard: 'Je bent niet meer welkom in onze praktijk: had je maar op tijd moeten zijn.' Ik bel erachteraan maar ze zijn onvermurwbaar. Dan belt de advocaat mij: 'Waar blijven de papieren van de huisarts?'

Niet alleen Mishja wordt overvraagd; alles wat er op hem afkomt geeft mij ook stress. Hij woont niet meer in Utrecht maar toch voel ik dat ik hem nog niet helemaal los kan laten. Ik merk ook dat alle

bureaucratische regels ervoor zorgen dat Mishja vastloopt en de moed verliest. Ik benoem die frustratie en hij deelt dat hij zich ook moedeloos voelt en vraagt zich af of hij ooit zijn leven weer op de rails zal krijgen. Dit soort gesprekjes geven ons beiden een beetje lucht.

Dan komt er een positief bericht: er is een studio vrij in een project voor begeleid wonen. Eindelijk weer een beetje perspectief. Ik vraag een fonds aan om de borg te kunnen betalen en dan, ruim vier maanden na zijn vrijlating, heeft Mishja eindelijk woonruimte en een uitkering. Mishja heeft een goede klik met zijn woonbegeleider die met hem mee gaat naar afspraken en hem helpt om dingen op de rit te krijgen. Het blijft een enorme opgave voor Mishja om alle ballen in de lucht te houden. Soms is hij moedeloos en depressief, en ook vanaf de straat wordt eraan hem

getrokken. In december stuur ik Mishja een kaart met een kerstmazzel van de Caritas: 50 euro. Ik schrijf dat ik zie wat hij allemaal door moet maken en wens hem heel veel geluk toe voor het nieuwe jaar. Een paar dagen later krijg ik een appje: 'Happy new year and thanks much for de kado. Ik waardeer het echt, veel liefde gaat naar jou vanaf mijn kant, ik zal jou nooit in mijn leven vergeten. Nog maar gelukkig new year.'

Elizabeth van Dis

Eindelijk weer
wat perspectief.

Kaylee

Begin dit jaar hoor ik dat Sandro plotseling is overleden. Kaylee woonde, als jongste dochter van bijna twintig, nog bij hem. Haar moeder is een aantal jaar geleden ook onverwachts overleden. Ik vind het verschrikkelijk. Wat een tragedie voor deze familie! Tegelijkertijd maak ik me zorgen over de grote problemen die nu op Kaylee's bordje komen te liggen.

Maar eerst en vooral wil ik weten hoe het met iedereen is. Ik bel een rondje en uiteindelijk krijg ik haar zus te pakken die ook in de buurt woont. De hele familie is in shock en kan niet geloven dat weer iemand in hun kring er zo plotseling tussenuit geknepen is. Het komt uit als ik de volgende dag langs kom om afscheid te nemen en de familie te condoleren. 's Middags bel ik Marjon, de buurtteammedewerker die ook bij dit gezin betrokken is. Ook zij is uit het veld geslagen en wil graag op de hoogte gehouden worden.

De volgende dag is het een komen en gaan bij de familie. Ik zit op een tuinstoel in de omgebouwde woonkamer waar Sandro opgebaard ligt, en ik praat met familie. Herinneringen worden opgehaald terwijl ondertussen de laatste zaken voor het afscheid worden geregeld. Kaylee kan eigenlijk nog steeds niet geloven dat haar vader er niet meer is: 'Hij ging even sigaretten halen met een vriend en liep gewoon met een 'tot straks' de deur uit. Als ik toen had geweten dat het de laatste keer was dat ik hem zou zien....' Met een lach en een traan bekijken we bewaarde filmpjes op ieders telefoon.

De week na de uitvaart zit ik samen met Marjon van het buurtteam aan tafel bij Kaylee, samen met haar tante en haar zus. Er brand een kaarsje en er staat drinken klaar voor haar vader, zoals dat gebruikelijk is in hun cultuur. 'Het afscheid was mooi, maar heftig', vertelt Kaylee. 'Het is zo vreemd stil in huis nu. Ik denk nog steeds dat ie zo binnenkomt.'

We praten met elkaar ook over zaken die geregeld moeten worden: afstand doen van de erfenis, om niet met hoge schulden te blijven zitten; bijzondere bijstand aanvragen om de huur te kunnen betalen; en over hoe het verder moet met de woonsituatie. Het klopt inderdaad wat ik vreesde: omdat Kaylee geen medehuuder is van haar ouderlijk huis, moet ze er volgens de regels heel snel uit.

Kaylee voelt zich opgejaagd en miskend in haar situatie. Op zo'n jonge leeftijd je beide ouders kwijtraken en dan ook nog eens je ouderlijk huis verliezen. Al je zekerheid en vertrouwde in één klap weg. Waar is de ruimte om te rouwen, om jezelf enigszins te hervinden? Nu moet Kaylee maar hopen dat er geen deurwaarders aan de deur komen die het huis leeg gaan halen omdat er geen rekeningen betaald kunnen worden.

Uit het overleg met de woningbouw wordt duidelijk dat Kaylee nog drie maanden in haar ouderlijk huis mag blijven, met mogelijkheid tot wat uitloop als er dan nog geen oplossing is gevonden. De mensen van de Gemeente schakelen snel naar bijzondere bijstand en denken mee over een mogelijke plek voor haar: een opvangplek voor jonge meiden misschien?

Als ik tijdens deze onlinevergadering meld dat ik even moet bijkomen van die periode van drie maanden, en dat het me raakt dat er geen kans is voor een eigen kleine woning voor Kaylee, dan word ik in eerste instantie niet begrepen. Vanuit hun perspectief vinden ze dit coulant voor haar en mag Kaylee in haar handen knijpen als ze voor de opvangplek met andere meiden een urgentieverklaring kan krijgen. Ik zeg dat ik zie dat ze meedenken en snel schakelen, maar dat ik aan de andere kant een

'Het is zo vreemd stil in huis nu. Ik denk nog steeds dat ie zo binnenkomt.'

meisje zie dat beschermd is opgevoed en afhankelijk is van haar familie. Een jonge vrouw die als tiener haar moeder heeft verloren, wat zeer ontwrichtend was voor het gezin. En dat zij nu haar vader is verloren én haar ouderlijk huis gaat verliezen. Mijn zorg is dat we in dit overleg hard aan een oplossing zitten te werken waarvan ik nu al weet – omdat ik Kaylee en haar familie goed ken – dat dit geen goede oplossing voor haar is; zij gaat niet met twintig meiden op een gang wonen. En we moeten ook voorkomen dat Kaylee weggezet gaat worden als *niet-meewerkend* wanneer ze de geboden oplossing straks weigert. Ik pleit er voor om op een andere manier te gaan kijken, willen we haar aan boord blijven houden.

**‘Waar blijf ik dan?
Ik ben nergens meer
echt thuis.’**

een heel kleine woning. Het inwonen van Kaylee zal geen invloed hebben op de uitkering van haar oom en tante en zij zullen een kleine vergoeding krijgen als bijdrage in de kosten. Kaylee krijgt een jaar de tijd om met hulp van mij en van Marjon te kijken welke plek hierna goed voor haar zou zijn.

De op papier zo mooie oplossing begint in de praktijk al na een paar weken scheurtjes te vertonen. Er is ruzie over en weer over geld en er is te veel druk in de beide huizen waar alle familie nog in de rouw is

Het helpt dat ik het perspectief van Kaylee naar voren breng. Dat verandert ook hun manier van kijken en nadenken over deze *casus*. Uiteindelijk komen we met familie en instanties tot de oplossing dat Kaylee bij haar oom en tante mag gaan wonen voor een jaar. En dat haar zus en man kunnen fungeren als *time out* plek. Haar oom en tante staan heel graag voor haar klaar, maar hebben ook hun eigen problemen met financiën en kinderen die veel begeleiding nodig hebben. Ook haar zus wil graag bijdragen, maar zit in financiële problemen, heeft drie jonge kinderen en woont in

en eigen ruimte nodig heeft die er niet is. Er ontstaat onderlinge verwijdering en Kaylee pendelt ondertussen met haar weekentasje tussen de huizen heen en weer. Haar zus is niet meer gewoon zus waar ze binnen kan waaien omdat daar afspraken over gemaakt zijn. Kaylee weet dat ze drukt op het weekgeld van haar oom en tante en voelt zich daar rot over. ‘Zo kan het toch eigenlijk niet?’ vraagt ze mij. ‘Waar blijf ik dan? Ik ben nergens meer echt thuis.’

Tegen de zomervakantie maken Kaylee en ik een eerste inventarisatie van plekken in de stad waar ze zou kunnen passen. We ontdekken dat ze overal *nèt* niet past: te jong, te weinig problematiek, een budgetplafond van een instantie waardoor ze niemand meer aan kunnen nemen voor de rest van het jaar, en ga zo maar door. Hulpverlening begint aan haar te trekken en te duwen omdat ze vinden dat er wat moet gebeuren. Sommigen zijn enthousiast over een plek waar Kaylee zelf helemaal niet enthousiast over is. We zitten aan tafel bij een instantie om te praten of zij nog verdere ideeën hebben. De één zegt dat ze echt wel zien dat Kaylee meer zorg nodig heeft dan ze zelf denkt. Een ander zegt dat het niet reëel is wat ze wil en dat het heel normaal is dat jonge meiden beginnen op een kleine studentenkamer en voorzieningen delen. Ik zie dat Kaylee boos wordt, maar ik denk tegelijk dat dat misschien wel goed is. En daar komt ze: ‘Ik heb al heel vaak gezegd dat ik geen rugzakjes heb en niet allerlei zorgarrangementen of hoe heten die dingen nodig heb. Ik heb een plekje voor mezelf nodig!’ roept ze fel. ‘Kunnen jullie me daar nu bij helpen?’ Ze kijkt de tafel rond. ‘Nee? Dan zijn we klaar met dit overleg, lijkt mij.’ En ze staat op. Ik zit te genieten. Kijk nou eens wat een kracht!

**Kijk nou eens
wat een kracht!**

De weken en maanden daarna zie ik haar sterker worden en meer voor zichzelf opkomen. Ze vindt een baantje, ze gaat achter zaken aan en appt en mailt met hulpverlening om haar heen, soms met een steuntje in de rug van haar tante of van mij of Marjon. Langzaam ontstaat er bij haar ook een *reality-check*: 'Als ik niks doe, gaat er niks veranderen. Maar komt er wel iets geschikts voor mij?' En dan ligt het gevaar op de loer; 'Laat ook allemaal maar, het wordt toch niks. Mijn vader had ook schulden en die heeft het toch ook gered, op zijn manier?'

We naderen de grens van een jaar en nog steeds komt er geen perspectief voor een huis. Er dreigt bovendien een volgend probleem: Kaylees tante krijgt een brief dat haar uitkering wordt gekort omdat Kaylee 21 wordt. Afdeling *Werk en Inkomen* vindt dit een heel nieuwe situatie waar de gemaakte afspraken van een jaar geleden niet meer gelden en opnieuw gewogen moeten worden. De tijd dringt en in overleg met Kaylee besluit

ik een nieuw zogenoemd *doorbraakoverleg* aan te vragen. Niet alle hulpverleners zijn het daar mee eens. Zij hebben Kaylee niet voldoende stappen zien maken, zeggen ze. Ik heb ook terugvallen gezien, maar óók reuzesprongen. We hebben samen zijpadjes genomen en omwegen bewandeld. Ik zag een meisje van twintig in een zeer precare situatie, dat fouten maakte en daar soms van leerde.

Het overleg komt er. Ik vind het een spannend gesprek en ik ben opgelucht als er wordt besloten om Kaylee een aanbod te doen voor een eigen studio. Als ik bij haar werk langs ga om het goede nieuws te vieren, zegt ze blij: 'Eindelijk zicht op mijn eigen plekje! Ik hoop zo dat er snel iets komt. Echt bedankt!'

Heleen Heidinga

Joop

Als de lente begint en de dagen aangenamere temperaturen krijgen, dan wandel ik dikwijls langs het zogenoemde *pleintje* om te kijken of Joop daar zit. Het pleintje is eigenlijk niets meer dan een klein heuveltje aan het water. Het wordt gebruikt door 'echte Utreegers' die hier een pilsje komen drinken, vanaf een uur of twee 's middags.

Als ik – alweer een poosje geleden – voor het eerst besluit om er eens bij te gaan zitten, voelt dat nog wat onwennig en spannend. Ik weet nog niet goed hoe deze mannen op mijn aanwezigheid zullen reageren. Wordt dit pleintje beschouwd als een 'ons kent ons'-plek? Zitten ze wel te wachten op iemand die zij niet kennen?

Het was Joop die mij toen als eerste aansprak: 'Jij zit vast niet in de bijstand zoals de rest van ons, dat zie ik gelijk!'

Ik kan zijn opmerking wel waarderen en leg aan de mannen uit dat ik voor mijn werk geregeld langs deze plek kom, maar er nog nooit was gaan zitten. Joop stelt mij gerust dat ze niet bijten en slechts een paar biertjes drinken: 'Er zitten hier geen alcoholisten of foute figuren, hoor. We hebben een grote mond, maar we zijn maar kleine mannetjes.'

De eerste paar keren ontstaan er een soort kringgesprekken, waarbij iedereen zijn best doet de ander te overtreffen met een bijzonder verhaal of anekdote.

Joop begint mij beetje bij beetje meer te vertellen over zijn leven en achtergrond. Af en toe stel ik hem een vraag, maar aan het begin van ons

contact luister ik vooral. Soms haal ik iets terug wat hij al in een eerder gesprek even kort had genoemd. Dat opent blijkbaar weer een deur voor Joop, want hij pakt het verhaal dan weer feilloos op en vertelt er nieuwe dingen over.

Joop praat graag over FC Utrecht, over zijn buurtje uit vroeger tijden, automerken en de Rolling Stones. Als ik op een middag het clubje weer tref en de meeste mannen al op het punt staan te vertrekken trekt Joop mij aan mijn jasje en fluistert mij toe: 'Hey, als zij allemaal weg zijn, wil ik je nog even wat vragen. Is dat goed?'

Zijn emoties
raken mij ook,
want opeens laat
deze stoere vent
zijn kwetsbare
kant zien.

Enmaal met zijn tweeën zie ik een ander soort man verschijnen: de stoere en grofgebekte Joop verdwijnt naar de achtergrond en maakt plaats voor een zachtere en twijfelende man. Hij vertelt mij over zijn baan in het onderwijs, voor hem een plek waar hij altijd heel gelukkig is geweest. 'Die tijd was de beste tijd van mijn leven: echt waar. Ik vond het heerlijk om voor anderen klaar te staan en die jonge mensen te zien opgroeien. Die stonden midden in het leven en daardoor ik zelf ook.'

Teruggraven in zijn onderwijsverleden raakt Joop flink. Met de nodige emotie en pauzemomentjes vertelt hij meer over hoe het allemaal gelopen is en wat zijn leven heeft veranderd. Zijn emoties raken mij ook, want opeens laat deze stoere vent zijn kwetsbare kant zien. De afstand wordt kleiner, lijkt het wel. In dit contact mag ik al zo dichtbij komen, heel bijzonder! We verkennen samen zijn levensvragen, de twijfels en de keuzes. Samen proberen we helder te krijgen waarom die verhalen er voor Joop toedoen. Hoe ze het verleden hebben getekend en het heden blijven inkleuren.

Door een ongelukkig voorval raakte Joop zijn baan in het onderwijs kwijt. Hij werd onterecht beschuldigd van stelen. Joop vertelt, dat hij wel wist wie het eigenlijk had gedaan, maar dat hij deze persoon niet wilde

verlinken. Die keuze had tot gevolg dat hij zonder werk kwam te zitten, en op financieel vlak waren er weinig reserves. Hij en zijn vriendin konden de hypotheek van de woning niet meer betalen. Ze kregen steeds meer ruzie en uiteindelijk ging zij bij hem weg.

Vervolgens wordt kort daarna een oom van Joop ernstig ziek. De artsen en zorgverleners concluderen dat zijn oom is uitbehandeld, maar Joop denkt daar op dat moment heel anders over. Hij doet er alles aan om het

leven van zijn oom zo lang mogelijk te rekken en steekt zich daardoor flink in de schulden. 'Hier begon mijn gokverslaving in feite. En ook mijn haat-liefde verhouding met het casino, die nog steeds voortduurt.' Soms wint hij en heeft hij het goed, soms verliest hij en moet er weer een meubelstuk worden verkocht.

'Je neemt mij serieus en je hebt geen oordeel, tenminste: dat gevoel krijg ik erbij.'

Als Joop zich mag aanmelden voor een re-integratie traject om weer in het onderwijs te mogen werken gooien zijn schulden en gokverslaving roet in het eten. Het UWV en de Algemene Onderwijsbond hebben er onvoldoende vertrouwen in dat Joop weer aan de slag kan. Dit breekt hem en Joop komt terecht in een lange depressie terwijl zijn gokverslaving doorwoekert.

'Op dat punt ben ik mijn vertrouwen in mensen kwijtgeraakt. Ik geloofde echt dat ik er helemaal alleen voor stond en niemand een moer om mij gaf. Ik vond het heel pittig om nog iets van vertrouwen in mensen te hebben.' Mijmerend over die opmerking vraag ik Joop hoe het dan is om aan mij

al deze dingen te vertellen. Joop vertelt mij dat onze gesprekken anders zijn dan hij van bepaalde instanties en mensen is gewend. 'Jij komt bij mij niet iets halen of iets brengen. Je neemt mij serieus en je hebt geen oordeel. Tenminste: dat gevoel krijg ik erbij. Ik denk dat ik daarom durf te vertellen. En ik voel mij altijd opgelucht na zo'n middagje kletsen.' Wat een prachtige opmerking om van iemand terug te krijgen.

In een volgend gesprek komt Joop met een stapel papieren aanzetten die over schulden en aanmaningen gaan. 'Ik weet van deze brieven eigenlijk niet zo goed wat er nou van mij gevraagd wordt. Heb jij hier verstand van?'

Samen proberen we het uit te zoeken en spitten we naar rekening-nummers, adressen en wetsregelingen. Joop vertelt mij dat hij een betaling al eerder bleek te hebben overgemaakt en het geld nu netjes teruggestort heeft gekregen op zijn rekening. 'Kijk een meevaller dat geld kan weer rollen.'

'En waar mag het dan naartoe rollen Joop?,' vraag ik.

'Ja, naar het casino, wat denk je zelf?'

Ergens had ik gehoopt dat Joop het geld in zijn zak zou houden, want komende maand moeten er meer rekeningen betaald worden. 'Wat hoop je vanavond te vinden in het casino,' vraag ik hem. 'Stukje rust, stukje plezier even in het leven. Na jah, ik zie wel of ik ga, joh.' Later hoor ik dat hij is geweest en alles heeft opgemaakt zonder er ook maar iets aan te hebben verdiend.

Op een bewolkte middag vertelt Joop mij een verhaal en ik moet hem beloven niet te gaan lachen. Als hij al jarenlang thuis zit zonder werk, vrienden en geld, besluit hij na het zien van een tv-programma naar Santiago de Compostella te gaan wandelen. Onderweg komt hij in contact met het Leger des Heils die hem een vrijwilligersbaantje aanbieden in de catering. Hij blijft er uiteindelijk vier maanden en met deze ervaring op zak weet hij in Nederland werk te vinden. Hij maakt enkele nieuwe vrienden, die hem nog steeds dierbaar zijn. Joop toont

me een foto waarop hij bij de kathedraal van Santiago de Compostela staat. Hij glundert van trots als hij de foto aan mij toont. En ik voel zelf bewondering voor deze man opkomen. Een leven van uitersten met ups en downs en keuzes die Joop hebben veranderd. Soms ten goede en soms

**Ik ben uitgenodigd
in het leven van deze
man. Als luisteraar,
als halve accountant,
boodschappendrager,
praatpaal, helpende
hand of bakkie troost.**

niet. Nu ben ik zelf ook uitgenodigd in het leven van deze man. Als luisteraar, als halve accountant, boodschappendrager, praatpaal, helpende hand of bakkie troost. Ik probeer steeds aanklampbaar te blijven en te verstaan wat er voor Joop toe doet.

We spreken nooit bij hem thuis af; altijd op het pleintje, of we komen elkaar ergens tegen in de wijk.

Vertrouwen durven te hebben in anderen – of juist niet – loopt voor

Joop als een rode draad door zijn leven. Soms kunnen mensen dichtbij komen en doet hij zelf ook een stapje vooruit. Hij vertelt dat het een rotgevoel geeft mensen niet te durven vertrouwen. We staan samen stil bij hoe we tegen dat woord *vertrouwen* aankijken.

Af en toe kijken we naar de fietsers die over het fietspad scheuren. Bij ons geen haast vandaag. Joop trekt nog een biertje open. 'Jij ook?', vraagt hij. 'Ik ben nog aan het werk, Joop', zeg ik. 'Oh, is dat wat je nu doet...?!' Ik moet er hard om lachen.

Robin de Jong

Het portiek van Selima

Ik bel aan, wel drie, vier keer, omdat ik zo graag wil weten wie hier woont. Het voelt bijna onbeleefd. Er gebeurt niks, maar ik wacht toch nog even. En dan gaat de voordeur open, op een kier. Ik vertel wie ik ben en wat ik doe. Dat ik contact zoek met de bewoners in deze flat, vanwege het aanstaande groot onderhoud. Iedereen moet voor vijf weken de flat uit. 'Ja, daar zie ik heel erg tegenop', vertelt deze vrouw me. 'U ziet er tegenop?' En dan vertelt ze me steeds meer. De deur gaat verder open. 'Ik ben moe, elke dag moe. Er is veel gebeurd in mijn leven, teveel om op te noemen. Uhm, kom toch maar even binnen.'

Ik stap haar huis in, doe mijn schoenen uit en neem plaats op de bank in haar huiskamer. Ik ben verbaasd dat ik zomaar binnen mag komen. Dit is echt uitzonderlijk. Meestal willen mensen eerst langer met mij kennismaken. Ik ben immers een onbekende. Bij deze vrouw loopt het anders, vlotter.

In de kamer praten we verder. Ze vertelt: 'Vroeger ging het goed met me; ik had werk en vrienden, deed van alles. Ik had een normaal leven. Toen kreeg ik een ongeluk, moest geopereerd worden en sindsdien ben ik ziek. Ik heb nergens energie voor en vaak hoofdpijn. Anderen zie ik niet meer. Dat ik u nu binnen laat, dat doe ik anders nooit. Hoe krijg ik dit huis op orde? Ik weet het echt nog niet.' Ik zit te luisteren en drink de cola die ze me aanbood. 'Ik word verdrietig van uw verhaal', zeg ik. Ze raakt me, deze alleenstaande vrouw. Hoe alleen kun je zijn?

Het duurt nog een paar weken voordat de aannemer bij haar is en ze naar de logeerwoning moet. Ze zit nog in de aanloopfase. We spreken af dat ik bijtijds terug zal komen; dan praten we verder. 'Dat zou fijn zijn, dankuwel'. En dan, na een half uurtje, ga ik weer. Ik ben verdrietig en ook verrast.

Zo kom ik bewoners tegen in deze flat. Ik bel aan en maak een praatje. En dan hoor ik waar ze tegenop zien of over in zitten. 'Wanneer krijg ik te horen waar mijn logeerwoning is? En wanneer krijg ik de sleutel van de container, zodat ik mijn schuur kan ontruimen?' Ik proef onzekerheid en stress. Er over praten helpt en daar kom ik voor. Soms kennen we elkaar al van de straat, dat is leuk. Sommige kinderen kennen mij al

van de kindertuintjes hier in de wijk. En sommige dames hebben mij wel eens bij de weggeefwinkel gezien, dat levert ook herkenning en vertrouwdheid op. Als bewoners niet thuis zijn, probeer ik het een andere keer weer, net zolang totdat ik iemand thuis tref. Soms krijg ik daarbij hulp van burens uit dezelfde portiek. Dan zeggen ze bijvoorbeeld: 'Daar woont een chauffeur, die komt pas 's avonds laat thuis van zijn werk.' Ik ontdek dat bewoners uit eenzelfde portiek elkaar vaak kennen en naar elkaar omzien.

**Ik ontdek dat
bewoners uit
eenzelfde portiek
elkaar vaak
kennen en naar
elkaar omzien.**

Op nummer 188 woont een oude mevrouw. Ze doet de voordeur open en begint, onverstaanbaar voor mij, te praten. En zij verstaat mij niet. We willen elkaar begrijpen, maar we komen niet verder. Dan schiet er ineens een bovenbuurvrouw te hulp: 'Mevrouw heeft een dochter in de volgende portiek wonen. Die zorgt voor haar.' 'Aha, dankuwel', zeg ik. De oude mevrouw heeft inmiddels haar telefoon gepakt en even later komt

haar dochter bij ons. Nu dochter Karima vertaalt is er geen taalprobleem meer. Wat fijn. Ik begrijp dat haar moeder reuma heeft en daardoor erg beperkt is. Karima zorgt voor haar, en het dringt tot mij door dat die dus eigenlijk een dubbel huishouden runt. Met daarbij nu de extra zorg rond de tijdelijke verhuizing uit de flat. Moeder en dochter hopen op een beetje hulp bij de oplevering van de woning. Banken en kasten moeten verschoven worden en afgedekt. Ik bied aan om mee te helpen en geef mijn telefoonnummer. We spreken af dat ik volgende week weer langs kom, als mevrouw de sleutels heeft voor de logeerwoning. Ik zie aan haar blik dat mijn bezoekje en de toezegging terug te komen, gewaardeerd wordt. Ik vind dat zelf ook fijn: zo leren we elkaar een beetje kennen en vertrouwen. En in deze spannende verhuisperiode helpt het om goed contact te houden.

Pas na drie keer terugkomen en veelvuldig aanbellen, gaat de deur bij Selima weer open. 'Och, bent u het? Ja, natuurlijk ken ik u nog, kom maar binnen.' Ik hoor het lawaai en gedreun van betonboren door de hele flat. 'Het is verschrikkelijk', zegt ze. 'Ik kan er niet meer tegen; ik wil hier zo snel mogelijk weg, maar ben bang dat er in mijn logeerwoning ook weer zoveel lawaai is.'

'Uw logeerwoning zit in de andere flat. Daar is het beslist rustig als u daar woont!' Dat stelt Selima gerust. Haar tijdelijke verhuizing komt er nu snel aan. Selima vertelt me hoe ze het aanpakt: elke dag een beetje inpakken. Zo hoopt ze het voor elkaar te krijgen. Ze is chronisch moe, ze heeft ME. Door erover te praten, groeit het vertrouwen dat het haar gaat lukken. Ik beloof tijdens de verhuisdagen weer aan te komen. Ik zie dat het haar helpt om dat te weten. Net als bij de oude mevrouw van nummer 188 en haar dochter. Karima vraagt me om mee te helpen zoeken waar de container staat, die bedoeld is voor de opslag van spullen uit

de schuur. Op straat zoeken we samen naar welke het is. Het staat er vol met containers. Degene die we zoeken staat niet vlak voor de deur, maar een stuk verderop. Bovendien staat-ie op hoge houten balken: daardoor kan de scootmobiel van haar moeder er niet in. En de schuur van de logeerwoning blijkt niet ontruimd, vertelt Karima.

‘Dus dan kunnen we de scootmobiel niet meeverhuizen, die past er niet in!’ zegt ze. Ik hoor de hobbels die ze tegenkomt en ik snap ze. De scootmobiel is immers onmisbaar voor haar zwaar-reumatische moeder. ‘En nu?’ vraag ik. Karima neemt het besluit om de aannemer te bellen.

Twee dagen voor de verhuizing vraagt Selima mij, om haar te helpen bij het leegruimen van de schuur. Ik volg haar en zie hoe zij in haar schuur de rommel van de rest scheidt. Als ze twijfelt, vraagt ze aan mij: ‘Wat zal ik hiermee doen?’ Ze heeft niemand anders waarmee ze even kan sparren. Nu hakt ze de knopen door: de goede spulletjes brengen we naar haar container, de rommel kan weg. ‘Oef, wat een pak van mijn hart, dat dit nu gebeurd is!’ zegt ze. Ik zie hoe blij ze is dat het af komt. Ik voel haar opluchting: dit geeft haar energie voor het vervolg.

Twee dagen later kom ik nogmaals langs. Ze vraagt me om de gordijnen uit haar woonkamer los te halen, want die hangen zo hoog. Voor het overige heeft ze haar zaakjes aardig voor elkaar. Ze is moe maar ook blij.

De verhuisdag van de moeder van Karima is aangebroken. Als ik langs kom maak ik kennis met twee mannen en een kleindochter. Ze zijn allemaal aan het helpen. De banken en kasten worden

Ze heeft niemand anders waarmee ze even kan sparren. Nu hakt ze de knopen door: de goede spulletjes brengen we naar haar container, de rommel kan weg.

naar het midden geschoven, gordijnen en lampen eraf gehaald. Dat is een vereiste van de aannemer. De woning wordt stevig onder handen genomen. Ik help mee met schuiven en inpakken. Door dat zo samen te doen, voel ik verbinding met Karima en haar familie. Ze klaren de klus in het huis van oma en ik mag daar deel van zijn. Ik word overladen met eten en drinken, bij een familie die mij vorige maand nog nauwelijks kende.

Op vier hoog in hetzelfde portiek zijn de bewoners ook hun voorbereidingen aan het treffen voor groot onderhoud en dus tijdelijk vertrek. Hier woont meneer De Kort, lees ik bij het bellenbord. Ik loop de trap op en zie zijn voordeur open staan. ‘Hoe gaat het bij u? Lukt het allemaal?’ ‘Ja, kom toch even verder. Ik ben al een aardig eindje. Kun je misschien even een handje helpen met de wasmachine? Trouwens, in mijn logeerwoning doet de koelkast het niet. En de aannemer is al naar huis, hoe vind je die?’ Meneer de Kort uit zijn frustratie en intussen verzint hij er iets op. Het is alsof hij daar opkomt doordat hij even hardop kan denken. Samen versjouden we de wasmachine, en intussen luister ik naar zijn verhalen.

Naast meneer De Kort woont meneer Yucel. Ook een aardige man: ‘Kom binnen. Tja, ik mag niet tillen, want ik ben net geopereerd. Ik ben met van alles bezig en als het goed is krijg ik morgen hulp van een paar vrienden. Als het écht niet lukt, dan bel ik u. Trouwens, weet u toevallig of ik de balkonkast ook moet ontruimen?’

Titus Schlatmann

Missie, visie en werkwijze

De missie en visie van Buurt-pastoraat Utrecht is: vanuit het Evangelie aanwezig zijn bij kwetsbare mensen in Utrechtse buurten en hen steunen in:

- hun streven naar herstel en behoud van waardigheid
- hun streven naar herstel en behoud van zeggenschap in zaken die hun bestaan bepalen
- hun zoeken naar perspectief in hun leven en samenleven

We doen dit omdat we geloven dat elk mens beeld van God is; waardevol en de moeite waard. We weten ons geroepen om juist die mensen nabij te zijn die in de samenleving weinig of geen aanzien hebben.

We doen dit opdat mensen niet verloren lopen, maar zich opgenomen weten in een gemeenschap – tenminste met ons – waarin we met pastorale zorg een aandacht nabij zijn. We willen liefdevol en trouw recht doen aan de waardigheid van buurtbewoners. Buurtpastores werken volgens de presentiebenadering. Daarbij is het uitgangspunt: je kunt er niet vóór iemand zijn als je niet mét hem of haar bent.

Enkele belangrijke kenmerken van presentie zijn:

- Werken vanuit de relatie
- Zo open en onbevangen mogelijk naar de ander kijken
- Aansluiten en afstemmen op wat de ander aandraagt en bezig houdt.
- Trouw en nabij blijven, met liefdevolle aandacht

De centrale activiteit van de buurtpastores is spreken met buurtbewoners en hen ontmoeten: thuis op huisbezoek, in ontmoetingsruimtes, op straat – waar de buurtpastor aanspreekbaar is – of door mee op te trekken (naar de dokter, het zwembad, Gemeente et cetera).

Daarbij zijn vorm en ritme ongedwongen, los, alledaags: je weet als buurtpastor van tevoren niet waarover het gesprek zal gaan en wat er verder praktisch te doen staat. Die twee kenmerken ('ongedwongen' en 'open taak') leveren

een grote wendbaarheid en ontvankelijkheid op. Ze maken begrijpelijk wat buurtbewoners missen als de buurtpastor wegblijft en waarom dat niet zomaar met telefoon, Zoom, WhatsApp en andere afstandelijke media goedgemaakt kan worden. En het maakt inzichtelijk waarom je van tevoren niet weet welke collega's of andere 'domeinen' ingeschakeld kunnen worden.

De betekenis van deze manier van werken kent drie kernen

- 1 De buurtpastor schept of is 'de ruimte' waarin de buurtbewoner zich kan tonen en tevoorschijn kan komen. Kenmerken als 'ongedwongenheid', 'alledaagsheid', 'verdunde ernst' et cetera, zijn daartoe behulpzaam of beslissend.
- 2 De buurtbewoner kan zich vervolgens in die ruimte in zijn eigen taal en tempo uitspreken: ontdekken wat hij of zij eigenlijk zou willen zeggen of vragen, of wie hij/zij zou willen zijn.
- 3 De buurtpastor leert op deze manier wat hem of haar te doen staat. In twee opzichten: methodisch (wat is mijn taak hier?) en moreel (welk appèl voel en beantwoord ik hier?)

Het centrale begrip in dit geheel is relationaliteit. Dat wil niet zeggen dat de buurtpastor dankzij relationaliteit leert wat hem/haar als buurtpastor te doen staat. De relationaliteit is in zichzelf een (moreel) goed.

Daarbij gaan we bij presentie ervan uit dat zowel de buurtpastor als de buurtbewoner zich laten zien en een eigen inbreng hebben. De buurtpastor is geen echoput; in relationeel werken zijn we het zeker niet altijd met elkaar eens.

We schuwen de confrontatie niet, waar nodig, en zeggen waar het op staat. 'Vechten' kan een passende vorm van relationeel werken zijn, en dat hoort soms ook plaats te vinden. Ook al keur je iemands gedrag, opvatting of plannen niet goed, dat betekent niet dat je de persoon van de buurtbewoner afwijst. Hij of zij wordt altijd erkend, al wil dat niet zeggen dat je wat iemand doet of denkt inhoudelijk bevestigt.

**Zowel de
buurtpastor
als de
buurtbewoner
laten zichzelf
aan elkaar zien.**

Colofon

Verhalen uit de buurt is een uitgave
van Stichting Buurtpastoraat Utrecht.

www.buurtpastoraatutrecht.nl

September 2022

Stichting Buurtpastoraat Utrecht ontvangt onder andere steun van:

Kansfonds
geven om
een ander

kerk
in actie

Fotografie
Robin de Jong

Eindredactie
Marijke Katsburg
www.de-voorstelling.nl

Ontwerp
Jeroen van Lente
www.jeroenvanlente.nl

Druk
Drukzo

Eerste Daalsedijkbuurt

Rietveldbuurt

Kanaleneiland

Rivierenwijk

Geuzenwijk

Buurt
Stichting **pastoraat** Utrecht